

גליון 754
שנה ט"ז תשפ"ז

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ק ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

סיפורי חז"ל

אשריכם בעלי המשנה

רבי אבא שאל פעם את רבי חייא, אמרת שהנשמה נמצאת באדם רק בזכות עבודתו את הבורא, רק אז הוא מקבל מדרגת נשמה, ואמרת גם שהנשמה היא קדושה ונעלה מכל, אם כן מה פירוש הכתוב "כל אשר נשמת רוח חיים באפיו מכל אשר בחרבה מתו" מדוע מתו, הן היתה בהם נשמה וצריכים היו להינצל? לא ידע רבי חייא מה להשיב לשואל, והציע לו לגשת יחד אתו אל רבי אלעזר ולשאלו. ניגשו אל הצדיק ושאלוהו, ענה להם נכון אמרתם, הנשמה ניתנה רק לעוסק בעבודת בוראו, ובדור המבול היו רק נח ובניו ראויין להינצל, וזכותם עמדה רק להם ולא כדי להציל את הדור, ואלו הצדיקים שבאותו דור שלהם היתה נשמה, כמו חנוך וירד והיו ראויים שהקדוש ברוך הוא יגן על הדור בזכותם, מתו לפני כן, ועליהם מתכוון הפסוק "כל אשר נשמת רוח חיים בחרבה מתו" אלו שהיתה בהם נשמה מתו ביבשה לפני בוא המבול. כשסיים רבי אלעזר את דבריו, אמר רבי חייא ידעתי שכאן אמצא תשובה על שאלתי, הלא אמרתי שרבי אלעזר שהוא ראש זהב מבין בעלי המשנה יסביר לנו את הסתום. אשריכם בעלי המשנה גדול חלקכם על הכל בעולם הבא.

(ז"ח בראשית יא)

פרשת השבוע

האזינו השמים ואדברה ותשמע

הארץ אמרי פי

מסופר על הרה"ק רבי אלחנן וטרמן זיע"א הי"ד, שהיה נוכח פעם בשבת שובה בבית הכנסת הגדול דברנוביץ', כשהרב דמתא הרה"ק דוד ווייצל זיע"א עמד להשמיע את דרשתו כמנהג ישראל קדושים. לפתע באו שלוחים להודיע שהרב אינו חש בטוב ולא ידרוש היום. מיד נשאו הכל את עיניהם לעבר ר' אלחנן שידרוש. הוא ניסה לטרוח ולא הועיל. האנשים הוסיפו להפציר בו שידרוש. עלה אפוא לבימה ופתח בדברי הקדמה שקישר לפרשת השבוע האזינו. משה רבינו שתורתנו הקדושה מעידה בו שהיה עניו מכל האדם אשר על פני האדמה, איך הגיע לדבר בנוסח "האזינו השמים ואדברה ותשמע הארץ אמרי פי", הוא בשר ודם בן תמותה, יקח לו עדים שיהיו חיים וקיימים לעולם? אלא המשיך וענה, משה רבינו בנשימה אחת מתרץ את עצמו "כי שם ה' אקרא הבו גודל לאלקיני", אינני אומר לכם אפילו דבר אחד משלי, רק משל הקב"ה, ובשביל כבודו יתברך, הריני רשאי לקחת

אפילו עדים חיים וקיימים לעולם. אף אני הוסיף בהתנצלות, אין לשאול מי שמך מוכיח ומטיף ליהודי ברנוביץ? לא אגיד לכם שום דבר משלי, אלא דברים המפורשים בתורה.

כי דור תהפוכות המה (ל"ב-כ')

מסופר: הרה"ק ה"בית ישראל" מגור זיע"א לא הניח לאברכים החריפים להרחיק משורותיהם אפילו את מי שסרח ונכשל, כדי שלא לדחות אבן אחר הנופל, ומתוך ידיעה מבוססת שאם ירחיקוהו מן השטיבל יפול חלילה לגמרי החוצה, סבור היה שכל זמן שרגלו של זה דורכת על מפתן בית המדרש, אין להתייאש ממנו. ואמר חז"ל אמרו, (תמורה י"א ע"א) האומר רגלה של זו "עולה פשטה קדושה בכולה", מכאן רמז שאפילו רק קידש רגלו בהליכה לבית המדרש סופו שיתקדש כולו. מרגלא בפומיה משמו של הרה"ק רבי ר' זושא מאניפולי זיע"א, שפירש את הכתוב בפרשת האזינו "כי דור תהפוכות המה", לעולם אין לדעת מה קורה עם איש יהודי, בן תהפוכות הוא, היום הינו חוטא ומחר ישוב ויתהפך פתאום ליהודי טוב ממש. מי מסוגל לחדור לנבכי נפשו של אדם מישראל שהוא חלק אלקי ממעל.

זמני השבת

האזינו – שובה

זמני כניסת השבת

ירושלים: 6:05 ת"א: 6:20

זמני יציאת השנה

ירושלים: 7:15 ת"א: 7:17 ר"ת: 7:53

קול צעקה פשוטה היוצאת מעומק הלב

מעשה במלך גדול ואדיר ששלט בממלכתו ביד רמה, בן יחיד היה לו למלך, נסיך יפה תואר ויפה מראה, מופלג בחכמה ובתבונה, כבר מגיל צעיר השקיע המלך כוחות רבים כדי לחנך את יורש העצר להבין בענייני הנהגת המלוכה. כשגדל הנסיך והיה לנער, החליט המלך לשלוח אותו למדינה רחוקה, שם ילמד וישכיל את סודות ההנהגה ברמה המעשית, דבר שלא יוכל ללמוד כשהוא סמוך על שולחנו של אביו. יחד עמו שלח שרים ויועצים שיסייעו לבנו, הוא אף הוסיף וציידו באוצרות רבים לכל הנצרך לו די ואף הותר. חלפו שנים והבן שהתברג יפה במערכת השלטונית החדשה שהקים, החל להתחבר לחבורת פרחים אוהבי בצע רעי לב וחורשי מזימות, אלה סובבו את בן המלך במסיבות רעים קלוקלות, השקוהו כדת והמאיסו את רום מעמדו וערכו, עד שהוא עצמו הפך למושחת ונהג כמעשיהם. כשראו שרי המלוכה ויועציו את התנהגותו, נטשוהו לבדו וחזרו לעיר הבירה, בעוד הוא הולך ומתדרדר מדחי אל דחי, את כל אוצרות הכסף והזהב שנתן לו אביו פיזר ובזבז לצרכים לא ראויים, לאחר שחבריו סחטו ממנו כספים ללא הרף, כעבור זמן קצר יחסית הגיע לעוני ודלות מחפירים, בגדיו נקרעו, נעליו בלו והוא החל לחיות כמו בני הכפרים, מבלי שיהיה ניכר עליו כי הוא בנו הכישרוני של המלך.

שנים נוספות חלפו, באחד הימים כאשר מצבו הגיע לשפל התחתית, כשראה תהום פעורה לנגד עיניו, החלו ערפילי השיכרון להתפור לאטם, ובעדם הפציעה שמש הזיכרון, תמונות רחוקות ויפות הגיעו בזו אחר זו, הלא בן מלך אני, המלך שכולם מחכים לו פה, הלא הוא אבא, אבא שלי, הוא נזכר בשנות ילדותו בארמון המפואר, בגינוני המלוכה, בלימודיו האקדמיים, בהדרת המלכות, געגועים עזים הציפו לפתע את לבו של הנסיך יורש העצר, הוא התיישב בקרן זוית ונתן דרור למחשבותיו, אלו ערבלו את רגשותיו ההומים, דמעות חמות חנקו את גרונו, זה הזמן לשוב לאבי שיקרביני אליו בחזרה, ויוציא אותי מהחיים הכפריים האלה.

הביט בן המלך בעצמו וראה את בגדיו המטונפים, את נעליו שלא היו אלא קרעי עור, הריח היטב את ריח השיכר הבוקע מפיו, לפתע פרץ בצחוק רועם, אפשר לחשוב שייתנו לי בכלל להתקרב אל המלך. בכל זאת נטל מקל עב ומסוקס, ויצא לדרך לכיוון עיר הבירה, הדרך הייתה רחוקה מרחק מאות מילין, לא רק פיסית אלא גם רוחנית, דרך ארוכה עליו לעשות בין הכפר העלוב

והמוזנח אל עיר הבירה המפוארת והמרשימה, ומשם אל ארמון המלכות.

שבועות ארוכים עשה את הדרך עד שהגיע אל עיר הבירה, הוא ידע כי עליו לחזור לארמון המלוכה, אך זכר היטב את הזקיפים והחיילים המוצבים בפתחי הגנים המרהיבים המקיפים את הארמון, הוא הביט שוב על בגדיו הקרועים והמטונפים, מי יניח לי בכלל להתקרב אל המלך בבגדים קרועים ומלוכלכים שכאלה? תהה בינו לבין עצמו. במשך ימים ארוכים סובב את הארמון, בנסותו למצוא פרצה או עצה כדי להיכנס פנימה ולהגיע עד לטרקלינו של המלך, בתוך תוכו עדיין נשארו בו התכונות של יורש העצר, תקיף ובטוח בעצמו שלא חת מפני איש.

יום אחד עצרו אותו חיילי המשמר, הם שאלו לזהותו וביקשו לדעת את מעשיו סביב הארמון זה ימים אחדים. הוא הבין כי אין לו ברירה, והחליט להעז, כך החל להסביר להם כי הוא הנסיך בנו של המלך, וכי הוא רוצה להשיב להם. אלה הביטו בו במבט מוזר, רק כעבור דקות הבין כי אלה כלל לא הבינו את שפתו, שפת איכרים מגושמת שכמותה לא נשמעה בעיר הבירה. הוא החל אפוא לרמוז להם בידיו ובתנועות גוף כי הוא בנו של המלך, כל ניסיונותיו היו לשווא, הוא הבין לפתע עד כמה הוא קרוב כל כך, אך רחוק כל כך מרום מעמדו השמור לו, השומרים הביטו בו במבט אדיש וצונן, לא היה גבול לכעסו ולתסכולו, לנוכח חומת האטימות ואי ההבנה שנתקל בה.

ככעסו ובמר לבו, החל לפתע לצעוק בקול רם צעקות מעורבות בבכי שפרץ מתוכו: אבא! אבא אהוב! מלך יקר! הושיעה נא, אני בנך אהובך. אל תשימו לב לא לבגדי, לא למראי, לא לריח הרע היוצא מפי, לא לריח המזוהם הבוקע ממני, וגם לא לשפת האיכרים המגושמת שלי, שים לב אלי, אל קולי, קולו של הנסיך האבוד... אבא!!! הוא היה מבולבל כאוב וזועם, כל הכאב שהצטבר בלבו בשבועות האחרונים, התנקז בשעות ארוכות של בכי שהרעיד את כל גופו, קול הזעקה קרע באחת את השלווה הקסומה שאפפה את הארמון והגינות שמסביב, וחדר עד לתוך חדרו של המלך. הקול הרועד החותך וקורע הלב היה מוכר לו, מוכר יותר מדי טוב, צמרמורת חלפה בגוו של המלך, הוא התקשה להאמין, אבל קול הבכי חזר בעקשנות שוב ושוב, הוא יצא החוצה בצעדים חפוזים, וניגש לעבר מקום ההתרחשות, הוא ראה לנגד עיניו עלם שהסרחון והזוהמה בוקעים ממנו, אך בעיניו החודרות הבחין בתווי הפנים האציליים, בעיניו הזכות. בני!!! זעק המלך ומיהר ליפול על כתפיו, לתדהמת החיילים והעוזרים שהגיעו בחפזה, קולו של בני זה, בני אהובי, טלטלו בחיבוק כובש עוד שעה ארוכה.

משל ונמשל

הצור תמים פעלו כי כל דרכיו משפט אל אמונה
ואין עול צדיק וישר הוא (ל"ב ד)

מסופר על גביר אחד, שהיה לו בן יחיד חולה וכל הרופאים נלאו למצוא תרופה למחלתו, עד שבא פרופסור גדול אחד והצליח לרפאותו, והזהיר את אביו להשגיח על בנו יחידו, שלא יבוא שום מאכל שמן לתוך פיו, כי בנפשו הוא. ויהי היום, והאב היה מוכרח לנסוע לעיר אחרת לרגל מסחרו, וציוה לאמו להשגיח על הבן כפי הוראת הרופא. והנה כשאמו ישבה אל השולחן לאכול ארוחת הצהריים, עלה ריח הבשר באפו של הבן וניגש אל השולחן וחטף חתיכת בשר שמן, תחב אותה אל פיו ונס החוצה. מאליו מובן שתיכף חלה הבן שוב, וכששב האב מדרכו מצאדו מפרפר בין החיים והמוות. רץ האב אל הפרופסור ובקול בוכים התחנן לפניו, להציל את בנו יחידו מרדת שחת, וקפץ ונשבע שלא יסע עוד לרגלי מסחרו, ושישגיח בעצמו על בנו. בעמל רב עלה בידי הפרופסור להסיר מעל הבן הנחמד סכנת המוות, ובהגיע עת דודים ואביו עשה סעודת מרעים לבני משפחתו, גירש את בנו מהאולם הגדול ששם ישבו האורחים ליד שולחנות ערוכים, האורחים בקשו להרשות לו הישיבה אצל האורחים. ורק האב היה היחיד שידע טעמו של דבר.

כן הוא הענין עם הנהגת השם יתברך את העולם, יש שהוא מגרש מחדר האוכל דוקא את הצדיק לטובתו, ואם כי אין אנו מבינים את הנהגתו, אבל אנו מאמינים בלב שלם, שהוא לטובתו, כי צדיק וישר הוא ואל לנו להתרעם חלילה על הנהגתו.

(בשם ה"חפץ חיים הקדוש זיע"א)

משל זה סיפר מורנו הבעל שם טוב הקדוש זיע"א, בהמשילו זאת ליחס שבין קודשא בריך הוא וכנסת ישראל, המלך הוא הקב"ה, שלח את הנשמה חלק אלו-ה ממעל ממש לתוך גוף גשמי אל העולם הזה, למדינה רחוקה כדי שהנשמה תלמד כאן את חכמת התורה הקדושה, תקיים מצוות ותסגל לעצמה מידות טובות של בן מלך, באופן זה תגיע הנשמה לעליות ודרגות שאליהן לא יכולה הייתה להגיע, אלמלא ירדה לעולם הזה, יחד עם הנשמה נשלחו גם שרים רבים ונכבדים, הלא הם האיברים והכישרונות שהאדם ניחן בהם, על מנת שהנשמה תוכל להשלים את הכוונה העליונה שנתאוהה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים, כן מציידים את הנשמה באוצרות כסף וזהב, אהבה ויראה טבעית שישנן בכל אחד ואחד מישראל, כדי שתוכל לעמוד בכל הקשיים שישנם בעולם הזה.

אולם פה בעולם הזה, כאשר הנשמה נושאת בעול העולם הזה הגשמי, היא שוכחת לפעמים על מה ולמה נשלחה למטה, היא מתחילה אפוא לחיות חיים חופשיים, חיים של פריקת עול תורה ומצוות, בעקבות כך, כל הכוחות שנשלחו כדי לסייע לנשמה נטשו אותה ביגון ובכאב, האהבה הטבעית לאלוקות נעלמה לגמרי תחת מעבה התאוות.

ויהי היום, ובן המלך היהודי מתעורר לבו לשוב אל אביו, חודש אלול, הוא רוצה לשוב אל המלכות כדת וכראוי, אלא שלבושיו הרוחניים, המחשבה דיבור ומעשה, נקרעו ותלכלכו מאוד, אי אפשר להתקרב למלך בלבוש שכזה, היהודי רוצה לדבר בשפת המלך, באותיות התורה. אבל שכח לגמרי את השפה שלא עסק בה בכל ימות השנה.

וכשמגיע ראש השנה והוא רוצה מאוד בקרבת המלך, הוא מתחיל לבכות ולזעוק ללא מילים, קול צעקה פשוטה היוצאת מעומק הלב, בדמות תקיעת השופר, כשהמלך הקדוש ברוך הוא שומע את קול השופר, הרי הוא מתעורר ברחמים ומקרב את בנו בחמלה גדולה, ובאהבה אינסופית בן יחיד ואהוב שב אל אביו.

צ'ין אדם לחברו

כמה יקר כל אדם מישראל

הרה"ק רבי משה ליב מסאסוב זיע"א, היה רגיל לומר בוא וראה כמה יקר כל אדם מישראל, שכן תשעה גאוני עולם בעלי תריסין אי אתה יכול לעשות מהם "מניין" לתפילה, לקדיש ולקדושה, ולברכו, ואילו עשרה יהודים עמי הארצות פשוטים, מצטרפים ל"מניין" לכל דבר שבקדושה.

לעבור את החיים בלי לפגוע

בשום אדם

מספרים ששאלו פעם את הגה"ק ה"חזון איש" זיע"א, מהי הדרגה הגבוהה ביותר שיהודי יכול להגיע אליה בעולם הזה? והשיב ה"חזון איש": הדרגה הנעלה ביותר היא, "לעבור את כל החיים מבלי לפגוע באף אחד"

כדי לעזור לחולה אין צורך

להיות רבי

אהבת ישראל אמיתית שפעה מהרה"ק בעל "שפת אמת" מגור זיע"א, כאב מסור ונאמן ניהל את ערתו הגדולה, תמיד מצא את הנתיב ללבו של כל אדם כגדול ובקטן. סיפר רבי בעריש פרקל מחסידי הנלהבים: כבן שבע הייתי עת באתי לראשונה לרבי, יתום הייתי ואחי הגדול לקחני לגור. נכנסתי לרבי והוא אחז בידי ואמר, כמוני כמוך הייתי יתום בגילך, בוא ונתחבר יחד. המילים שנאמרו ע"י הרבי נחרתו בלבי ונפשי, ועד לרגע האחרון לא אשכח את המעמד. לאנשים חסידים וסתם יהודים שבאו אליו מלאי עגמה ויסורים הקשיב

בלב פתוח. פעם שאל לחסיד אחד למה לא הזכיר את אשתו? שמחלתה הלכה והחריפה. יש לרבי מספיק כאב ולא רציתי לצערו בצער נוסף ענה האיש. השיבו הרבי: ללב הסופג עגמה כה רבה יש מקום גם לצער שלך. ופעם אמר: כדי לעזור לחולה אין צורך להיות רבי, כל אדם שכאב חברו נוגע ללבו ממש יכול לעזור. פעם הרבה אדם לבכות בחדרו, בתוך בכיותיו מלמלל אוי לי בהוסיפי חטא על פשעי ואני מצער את הרבי. אמר לו הרבי מזה אל לך לדאוג, העמידו אותי כאן לשם כך.

זהירות בקיפוח פרנסתם של אנשים אחרים

הרה"ק רבי משה קרמר גאב"ד וילנא זיע"א, קיבל את שם משפחתו קרמר (באידיש חנוני), על היותו חנוני, אשתו ניהלה את העסקים ואילו הוא ישב ועסק בתורה. כשאנשי וילנא עמדו על גדלותו הרוחנית, מינוהו לרב עליהם. הוא הציג תנאי שלא יקבל משכורת מקופת הציבור וימשיך להסתפק מהכנסות אשתו בחנות. אנשי וילנא שרצו להיטיב עם רבם היו נוהרים לחנותה של הרבנית ורוכשים ממנה סחורה במיטב כספם. חשש הרב לקיפוח פרנסתם של יתר החנונים בעיר, ישב וערך את חשבון ההוצאות הדרושות לו לכלכלת ביתו מדי שבוע, ואמר לאשתו שכאשר תיווכח ממהלך הפדיון בחנות שיש לה כדי פרנסת הבית, מיד תסגור את החנות, ואף אם יהיה זה ביום ראשון בשבוע, ויתר ימי השבוע תהיה החנות סגורה, מכיוון שגם חנונים אחרים צריכים לחיות.

תלולא דצדקיא

שבת קודש ח' תשרי

הרה"ק רבי נח ב"ר מרדכי מלעכוויטש (תקצ"ד)
הרה"ק רבי אלעזר ניסן מדראביטש ב"ר משה מאיהעל (תרט"ו)

יום ראשון ט' תשרי

הרה"ק רבי דוד הלוי מסטעפין ב"ר שמואל (תלמיד הבעש"ט - תקע"א)

יום שני יום הכיפורים י' תשרי

הרה"ק רבי משה יצחק (ר' איציקל) מפשעווארסק ב"ר נפתלי (תשל"ז)

יום שלישי י"א תשרי

הרה"ק רבי צבי אריה מאליק ב"ר גדליה (תקע"ב)

יום רביעי י"ב תשרי

הרה"ק רבי אברהם המלאך ב"ר דוב בער (תקל"ז)

הרה"ק רבי שמואל ב"ר מנחם מענדל המוהר"ש מליובאוויטש (תר"מ)

יום חמישי י"ג תשרי

הרה"ק רבי שלום שכנא מפראהביטש ב"ר אברהם המלאך (תקפ"ח)
הגה"ק רבי עקיבא אייגר ב"ר משה (תקצ"ח)

יום שישי י"ד תשרי

הרה"ק רבי ישראל ב"ר שבתי מקאזניץ (תקע"ח)
הרה"ק רבי יוסף צבי ב"ר ישראל דושינסקי (אב"ד ירושלים - תש"ט)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצווה הלכות

מאת הרה"ג נטילאל הכהן רביטבין שליט"א
מו"ס "בם אני אודך" רפרסם יוסף הדרש" על המצוות.

עד שירצה את חברו

א) אף שחבירו מקפיד עליו שלא בצדק חייב לפייסו. (שפת אמת יומא דף פ"ז ע"ב, בד"ה איקפד)
ב) אפילו שחבירו גם כן הקניטו וגידפו, בכל זאת חייב לפייסו. (שו"ת זכרון יהודה, סימן ר"א)
ג) מי שפגע בחבירו, ונודע לו שמחל לו, אינו צריך לבקש ממנו מחילה. (שו"ת דבר יהושע, או"ח חלק ה', סימן כ')
ד) אם קשה לו לילך בעצמו לפייס את חברו, או שיודע שיותר יתפייס אם ישלח פיוס על ידי שליח, רשאי לשלוח שליח לפייסו. (פרי חדש סימן תר"ו, ס"ק א')
ה) כשמפייס את חברו צריך לפרט בפניו את אשר חטא לו, ואם יתבייש חברו על ידי כך, לא יפרט לו, אלא יבקש מחילה כללית. (ב"ח שם ס"ק ב', ומגן אברהם ס"ק א')

גמר חתימה טובה ושנה טובה ומבורכת
לכ"ק מרן אדמו"ר עט"ר שליט"א
לכל הנלווים אליו ולכל בית ישראל

קרית קרעטשניף רחובות
טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות דפוס פוסטר
דפוס אישי מקצועי
08-8422112 ההגה 54 רחובות
P6422112@gmail.com